

ABSTRAKT

Východiska: Protialkoholní léčba v institucích, které převzaly tzv. apolinářský model, má u nás dlouholetou tradici. Určitou „základní trojici“ zařízení, založených na tomto modelu tvořil ve své době výše zmíněný Apolinář, jako jeho nositel a vlajková loď. Další byla v roce 1958 protialkoholní léčebna Lojovice, později určená pouze pro ženy, a v 60. letech založená léčebna Červený Dvůr u Českého Krumlova, která se v roce 1970 stala největším specializovaným zařízením pro léčbu alkoholizmu na území tehdejšího Československa.

Cíle: Zmapování historie dnešní PL Červený Dvůr se zaměřením na tyto dílčí cíle: Vznik a vývoj v počáteční etapě s léčbou LSD a počátky arteterapie. Zjistit pro jaké pacienty byla léčba určena, jak se měnila kapacita a jak se program lišil v jednotlivých etapách vývoje. Dále osoby, které nějakým způsobem ovlivnily vznik a vývoj PL, či terapeutický program. Také personální změny a propojení památky a léčebné instituce.

Metody: Pro sběr dat byla použita analýza dokumentů, která představuje vyhledávání vhodných zdrojů. V tomto případě především tzv. léčebnou pomůcku Červenodvorská cesta a Zápisy z Apolináře. Dalšími tituly byly specializované časopisy Československá psychiatrie, Alkoholický obzor, apod. Dále primární dokumentace z archivu léčebny a SOKA Český Krumlov. Cenným zdrojem byl také dokumentační fond a knihovna ÚOP NPÚ v Českých Budějovicích. Vše v kombinaci se semistrukturovaným interview vybraných respondentů se vztahem k léčebně. Participantů rozhovorů byli: MUDr. Prim. Jiří Dvořáček, Arnoštka Maťová a Mgr. Zbyněk Bohdal. K analýze byla data otevřeně kódována, poté byly párovány údaje z rozhovorů s daty z literatury a archivních fondů, následně byl výsledek přiřazen na časovou osu.

Výsledky: Podařilo se vytvořit poměrně ucelený pohled na největší zařízení pro léčbu závislostí na našem území, který mapuje jeho vývoj. Studie ukazuje problémy, které mohly mít i další podobné instituce v bývalém Československu a později České republice, mohla by tak být dobrým vodítkem pro hlubší poznání formování institucionalizované léčby na našem území.

Závěry: Začátky léčebny byly vskutku pionýrské a personál odvedl významný kus práce především v počátku, který byl pro zavedení prakticky neznámého zařízení tohoto typu v jižních Čechách, klíčový. V průběhu doby instituce narážela na problémy a lidi, kteří jí byli nakloněni nebo naopak, ať již politicky či odborně. Přes různá úskalí se z psychiatrické léčebny v Červeném Dvoře stal pojem, který má v oboru adiktologie své stálé místo.

Klíčové pojmy: Červený Dvůr, psychiatrická léčebna, vývoj, léčebný program, personál